

Ústav dějin umění, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Bakalářská práce 2013

Markéta Hojková, Obraz a kult sv. Rocha v jižních Čechách v 17. a 18. století

Téma bakalářské práce M. Hojkové je v české uměleckohistorické literatuře dosud neznámé. Podobně zaměřené práce byly dosud věnovány hlavně kultu a obrazu českých zemských patronů případně některým řádovým světcům. Autorka v úvodu práce představila osobnost sv. Rocha jako významného ochránce proti moru – uvedla legendy o jeho osobě a pokusila se o sestavení přehledu nejdůležitějších uměleckých realizací, které zahrnují zpodobení tohoto světce v evropském umění od středověku do 17. století v narativních cyklech i solitérních obrazech. Následuje pasáž práce, která pojednává o fenoménu moru v historii Evropy. Vysvětluje důvody, které byly motivem mimořádné úcty k protimorovým patronům, totiž faktickou bezmoc evropského obyvatelstva ve středověku i raném novověku vůči morovým epidemiím, jež byla příčinou hledání pomoci ve víře v nadpřirozenou pomoc P. Marie a některých světců. Zde autorka pojednává o vzniku morových sloupů, které jsou nejviditelnějšími zhmotněními této víry, o mechanismu a byrokratických postupech, provázejících jejich vznik dokládajících silnou roli městských a státních orgánů snažících se o kontrolu nad často velmi spontánními a živelnými projevy „lidové“ zbožnosti. Autorka následně zařadila kapitulu, která shrnuje nábožensko-politický vývoj v českých zemích v 17. a 18. století, který představuje jako proces dlouhotrvající rekatolizace země. Na první pohled se tato pasáž jeví jako vybočení z dosud logicky vystavěného textu, která však, jak ukáže následující text, vytváří pole pro pochopení specifického charakteru kultu sv. Rocha v českých zemích, který sem pronikal až po roce 1620 jako světec katolicko-protireformační a jeho kult ve starší době je vázán téměř výhradně na prostředí, které si ve většinově nekatolickém prostředí udrželo katolickou víru. Následuje přehled památek věnovaných sv. Rochovi v Čechách, který byl sestaven na základě různých podkladů převážně umělecko-topografického typu. Toto východisko poměrně silně ovlivňuje sestavený přehled, kde dominují památky architektonické a sochařské, jimž umělecko-topografická literatura věnuje primární pozornost, na rozdíl od děl takového typu jako jsou např. oltáře či solitérní malířská díla. Jako samostatná kapitola a podle téže metodiky jsou pak zpracovány svatorochovské památky v jihočeském kraji. Autorka se také pokusila o zachycení kultu sv. Rocha v jiném materiálu – v náboženské literatuře a v prostředí náboženských bratrstev, kde se vlastně překvapivě podařilo shromáždit jen velmi rozptýlené stopy kultu tohoto světce. Závěr práce

shrnuje shromážděné poznatky a formuluje zajímavou hypotézu opírající se o skutečnost, že svatorochovské památky jsou v jihočeském kraji rozmístěny velmi nepravidelně, což autorka navrhuje vysvětlit různou intenzitou morových epidemií v jednotlivých lokalitách jižních Čech a s nimi pak odlišnou mírou světcova kultu. Autorka odvedla velmi solidní práci, jak v textu samotném, poznámkovém aparátu i v sestavené obrazové příloze – proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

PhDr. Michal Šroněk, CSc.

6. 6. 2013

